

**КАФЕДРА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ
З ТОПОГРАФІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ.
ІСТОРІЯ.**

В травні 1940 року від кафедри нормальної і топографічної анатомії у Львівському медичному інституті було відокремлено кафедру оперативної хірургії з топографічною анатомією. Її організатором та першим завідувачем став доцент Павло Іванович ГОЛОБОРОДЬКО (12.03.1895, с. Хатне Харківської обл. – ?), випускник медичного факультету Харківського медичного інституту.

Доцент Павло Іванович ГОЛОБОРОДЬКО

Маючи великий досвід наукової, викладацької та адміністративної роботи, захистивши в 1936 році кандидатську дисертацію на тему “Про артротомію колінного суглоба при

гнійному запаленні”, в 1940 році доцент Голобородько П. І. прибув у Львів для організації кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії у Львівському медичному інституті, яку й очолював впродовж 1940-41рр., працюючи за сумісництвом завідувачем хірургічного відділення Львівської залізничної лікарні. Проте в 1941 році доцент Голобородько П. І. повернувся до Харкова, а кафедри топографічної та нормальної анатомії знову було об’єднано під керівництвом професора Марковського.

В 1944 році кафедру оперативної хірургії з топографічною анатомією у Львівському медичному інституті було відновлено і очолив її професор Іван Вікентійович СТУДЗІНСЬКИЙ, (27.12.1887, с. Сverdликове Київської обл. — 11.09.1966, Львів).

Професор Іван Вікентійович СТУДЗІНСЬКИЙ

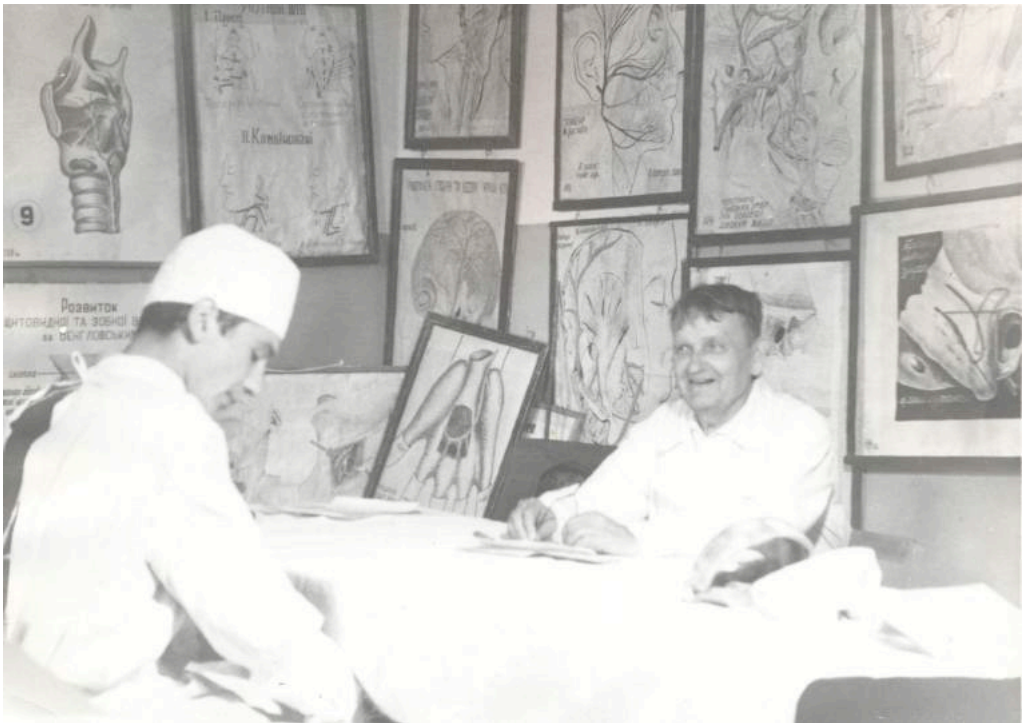
Випускник медичного факультету Київського університету, маючи досвід роботи на кафедрах оперативної хірургії й топографічної анатомії Київського медичного інституту та

оперативної хірургії Київського інституту удосконалення лікарів, Іван Вікентійович Студзінський керував кафедрою оперативної хірургії з топографічною анатомією у Львівському медичному інституті від 1944 до 1965 року.

Професор І. В. Студзінський і колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 1948 р.

Професор Студзінський провадив наукові дослідження, присвячені вивченню хірургічної анатомії судинної та периферійної нервової системи; клінічних аспектів ампутацій та реампутацій, вогнепальних остеомієлітів різної локалізації; патогенезу та діагностики кил. Дослідження професора Студзінського дозволили встановити, що обвиття пуповини навколо шиї плода є одним з екологічних чинників розвитку кривошиї.

Екзамен приймає професор І. В. Студзінський.

Професор І. В. Студзінський і колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією (1950-ті рр.)

В 1930 році І. В. Студзінський захистив докторську дисертацію на тему: “Ампутаційна кукса та вказівки до реампутації”. Автор близько 100 наукових і навчально-методичних праць. Підготував 22 кандидатів та 4 докторів наук. З 1945 до 1964 року професор Студзінський І. В. очолював Львівське обласне товариство хірургів.

Професора Студзінського на посаді завідувача кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією змінив випускник медичного факультету Львівського медичного інституту професор Володимир Михайлович ОМЕЛЬЧЕНКО (28.08.1920, с. Водотій Житомирської обл. — 23.08.1982, Львів).

Професор Володимир Михайлович ОМЕЛЬЧЕНКО

Учень професора Студзінського, В. М. Омельченко в 1955 році захистив кандидатську дисертацію на тему “Хірургічна анатомія великих судин і нервів нижнього відділу шиї”, а в 1966 році докторську дисертацію “Анатомо-експериментальне дослідження артеріальних судин шлунка, товстої і тонкої кишок в зв’язку з пластичними операціями на стравоході”.

Його наукові інтереси торкалися хірургічної анатомії великих кровоносних судин і нервів шиї, органів грудної і черевної порожнин; удосконалення методів оперативних втручань, зокрема, на судинно-нервових пучках і органах черевної порожнини, пластики стравоходу.

Професор В. М. Омельченко і колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 1968 р.

З-під пера професора Омельченка В. М. вийшло понад 80 наукових і навчально-методичних праць, серед них “Атлас хірургічних операцій на черевній стінці і органах черевної порожнини”.

За час перебування на посаді завідувача кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією впродовж 1966-1982 років професор Омельченко В. М. підготував 8 кандидатів наук, багато зробив для розширення матеріально-технічної бази кафедри – в цей період було створено експериментальні відділення, операційну, рентгенівський кабінет, лабораторії.

В операційній кафедрі оперативної хірургії з топографічною анатомією

Впродовж 1970-1976 років професор Омельченко – проректор з наукової роботи Львівського медичного інституту, з 1972 до 1982 року – голова Львівського обласного товариства анатомів, гістологів і ембріологів.

Від 1982 до 1989 року кафедрою завідував професор ВІЛЬХОВИЙ Василь Федорович (11.03.1918,. с. Устивиця Полтавської обл. — 26.05.2000, Львів), випускник І-го Харківського медичного інституту.

Маючи досвід роботи військового лікаря в діючій армії впродовж 1941–46 років, після завершення військової служби В. Ф. Вільховий

прийшов працювати асистентом на кафедру оперативної хірургії з топографічною анатомією Львівського медичного інституту.

Професор Василь Федорович ВІЛЬХОВИЙ

Проте після захисту кандидатської дисертації «Хірургічна анатомія внутрішньої сонної артерії і перев'язка її в сонному каналі та біля зовнішньої основи черепа» (1952) в 1953 році перейшов на кафедру нормальної анатомії, де виконав і в 1965 році захистив докторську дисертацію «Рентгенанатомія великих судин в нормі та при деяких випадках патології».

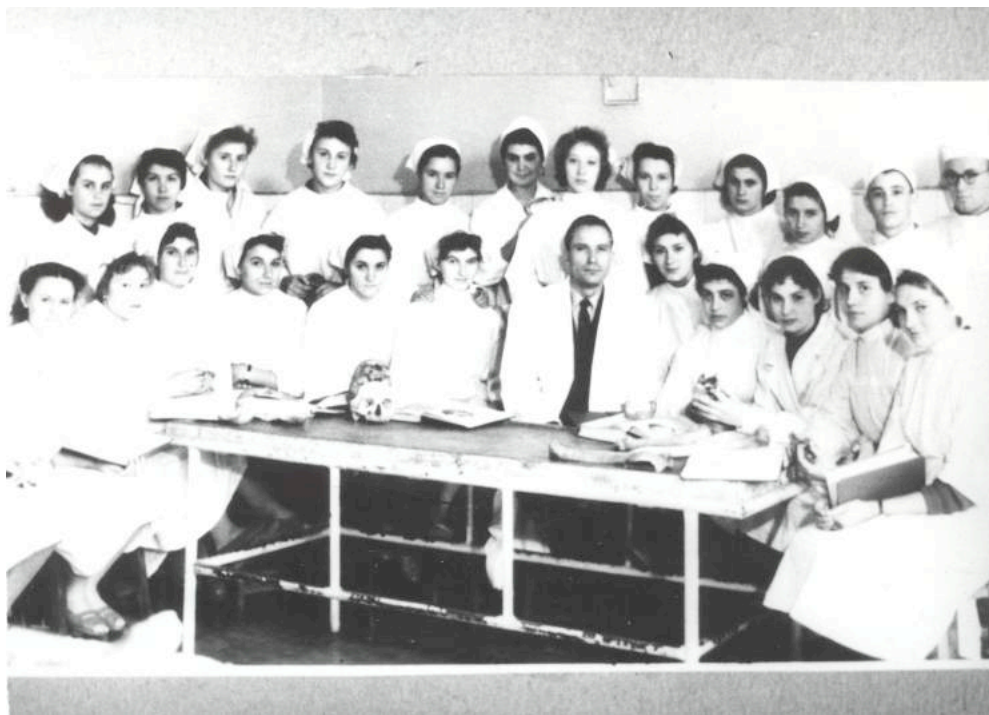
Професор Вільховий працював на кафедрі нормальної анатомії до 1982 року, десять років (1972-1982) завідував кафедрою, проте проблеми клінічної анатомії та оперативної хірургії – рентгеноанатомія трубчастих органів людини: кровоносних судин, жовчних, підшлункових та слинних проток, сечовивідних шляхів,

зокрема, під час зміщення тіла та при рухах у суглобах, завжди були серед його пріоритетних наукових інтересів.

Професор В. Ф. Вільховий проводить практичне заняття з інтернами

Як досвідчений хірург, проф. Вільховий В. Ф. багато уваги приділяв вивченню та удосконаленню хірургічних доступів та прийомів, удосконаленню хірургічного інструментарію. Результати унікальних багаторічних досліджень професора Вільхового стали матеріалом для написання його фундаментальної праці – «Рентгенанатомічного атласу судин».

Професор В. Ф. Вільховий із студентами

Професор В. Ф. Вільховий і колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 1988 р.

Повернувшись в 1982 році на кафедру оперативної хірургії з топографічною анатомією, професор В. Ф. Вільховий очолював її впродовж наступних семи років

Змінив його на посаді завідувача кафедри випускник Львівського медичного інституту професор **ВІЛЬЧИНСЬКИЙ Михайло Олександрович** (11.08.1934, с. Туличів Волинської обл.).

Хірург зі стажем практичної роботи, закінчивши аспірантуру та захистивши кандидатську дисертацію на тему “Зміни топографії і функції органів грудей після пневмонектомії з резекцією грудної стінки в експерименті” працював на посаді асистента, а згодом – доцента кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії Кубанського медичного інституту

Професор Михайло Олександрович ВІЛЬЧИНСЬКИЙ

Професор М. О. Вільчинський і колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 1995 р.

В 1983 р. захистив докторську дисертацію на тему “Пластика набутих непухлинних трахео-бронхо-стравохідних фістул”, а з 1986 року, після повернення до Львова, свої наукові інтереси зосередив на відновлювальній, реконструктивній та пластичній хірургії: опрацюванні нових методів пластики грудної стінки, хірургії трахео-бронхо-стравохідних фістул; удосконаленні методів хірургічного лікування раку трахеї та стравоходу.

Професор Вільчинський М. О. керував кафедрою впродовж 1989-1999 років, в 1990-1993 роках був деканом медичного факультету Львівського медичного університету. Професор

Вільчинський є автором близько 100 наукових праць, атласу, підготував 4 кандидатів наук.

З 2000 до 2012 року кафедрою керував доцент ГРИЦЬКО Ігор Якимович (13.02.1940, с. Лисиничі Львівської обл.), випускник лікувального факультету Львівського медичного інституту, від 1969 року – асистент кафедри топографічної анатомії з оперативною хірургією, від 1985 року – доцент цієї ж кафедри.

Доцент Ігор Якимович ГРИЦЬКО

В 1976 році захистив кандидатську дисертацію на тему “Циркуляторна резекція трахеї з анастомозом кінець-в-кінець”. В 1994-2005 роках Ігор Якимович Грицько – декан медичного факультету Львівського медичного університету.

Наукові дослідження доцента Грицька І. Я. присвячені вдосконаленню техніки хірургічних втручань, зокрема, при резекції трахеї і формуванні її анастомозів; питанням реваскуляризації і

розвитку колатерального кровообігу при хірургічних втручаннях; пластичній і реконструктивній хірургії; хірургічній анатомії кровоносної системи.

Колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 2012 р.

Доцент Грицько І. Я. є автором понад 90 наукових і навчально-методичних праць, серед них атлас, монографія, навчальний посібник.

Від 2012 року кафедрою оперативної хірургії з топографічною анатомією завідує професор Зоряна Зеновіївна МАСНА (13.04.1967, Львів).

Після закінчення стоматологічного факультету Львівського медичного інституту (1989) працювала лікарем-інтерном Львівської обласної стоматологічної поліклініки, а з 1990 року – асистентом, доцентом (від 2002 р.), професором (від 2006 р.) кафедри нормальної

анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Професор Зоряна Зеновіївна МАСНА

В 1995 році захистила кандидатську дисертацію «Морфологічні зміни в судинному руслі кори великого мозку при ішемії та постішемичному лазерному опроміненні», а в 2005 році – докторську дисертацію на тему «Закономірності формування та розвитку твердих тканин зубощелепного апарату на різних етапах онтогенезу».

Наукові дослідження професора Масної З. З. присвячені вивченню особливостей морфогенезу і ангіоархітекtonіки кори головного мозку в нормі, за умов ішемії та при коригувальних впливах, зокрема під дією випромінювання гелій-неонового лазера, закономірностей вікової динаміки структури та мінерального складу

твердих тканин зубощелепного апарату людини в пре- і постнатальному періодах онтогенезу, вивченню вікових, гендерних, конституційних та індивідуальних особливостей будови органів та систем людського організму.

В науковому доробку професора Масної З. З. близько 200 наукових та навчально-методичних праць, серед яких підручник, 9 посібників, 2 атласи, довідник, 6 деклараційних патентів України на винахід. Підготувала 6 кандидатів наук. Від 2006 року професор Масна З. З. є науковим керівником Студентського наукового товариства Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

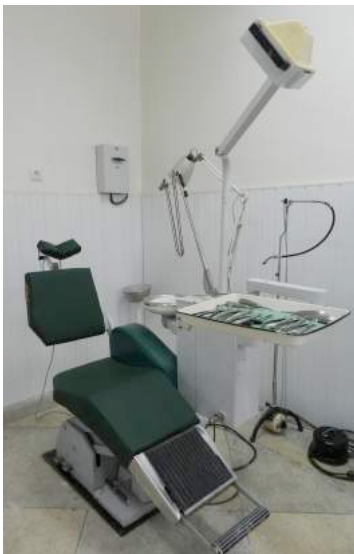
За багаторічну історію кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією, її співробітниками удосконалено, модифіковано та запропоновано хірургічні методи, які знайшли практичне застосування в медицині:

- пластика трахеї;
- пластика стравоходу шлунком;
- реваскуляризація нирки;
- селективна ангіографія при раку прямої кишки та неспецифічному виразковому коліті;
- аутопластика аорти;
- модифікований судинний шов дуги аорти.

В 2016 році на кафедрі відновлено навчальний операційний блок для практичних занять із студентами.

Відкриття навчального операційного блоку кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 2016 р.

Навчальна операційна

В 2016 році кафедра оперативної хірургії з топографічною анатомією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького відзначена дипломом Всеукраїнського видавничого проекту «Вітчизняна медицина в Україні і світі. Імена. Досягнення. Перспективи».

Сьогодні в складі колективу кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією працює 1 професор, 1 доцент, 2 старші викладачі, 4 асистенти, 2 старші лаборанти, 2 лаборанти, 1 технічний працівник.

Колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією 2016 р.

Викладання оперативної хірургії з топографічною анатомією для студентів, що навчаються за спеціальностями лікувальна справа, педіатрія, медико-профілактична справа та стоматологія ведеться українською та англійською мовами, інтегровано з іншими теоретичними кафедрами (нормальної анатомії, латинської мови,

нормальної фізіології, гістології) та клінічними кафедрами хірургічного профілю.

**Кафедра оперативної хірургії з топографічною анатомією
2019 р.**

МАСНА Зоряна Зеновіївна професор, завідувач кафедри

ГАБА Мар'яна Євгенівна доцент кафедри, завуч

ПАВЛІВ Христина Ігорівна старший викладач, відповідальна за наукову роботу

ОРЕЛ Марія Глібівна старший викладач, відповідальна за англomовне відділення і за студентський науковий гурток.

КАШЛЮК Наталя Іванівна асистент кафедри

СОГУЙКО Ростислав Романович асистент кафедри

СЕРНЯК Вікторія Ростиславівна асистент кафедри

КАМІНСЬКИЙ Ярема Степанович асистент кафедри

БИЛИНЬ Григорій Васильович старший лаборант/асистент кафедри

ДОДОЛОВА Ірина Константинівна старший лаборант

МАРЦУН Любов Миколаївна лаборант

ВІРГА Мирон Андрійович лаборант

Луців Тетяна Леонідівна технічний працівник

Приділяючи багато уваги розробці та впровадженню нових напрямків наукових досліджень, оптимізації навчального процесу, підготовці навчально-методичних видань, колектив кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією найстаршого медичного вузу України – Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького і сьогодні продовжує, зберігає та підтримує давні традиції Львівської анатомічної школи.

Кафедра оперативної хірургії з топографічною анатомією

ГОЛОБОРОДЬКО Павло Іванович (12.03.1895, с. Хатне Харківської обл. – ?) доцент, завідувач кафедри (1940)

СТУДЗІНСЬКИЙ Іван Вікентійович (27.12.1887, с. Свердликове Київської обл. — 11.09.1966, Львів) професор, завідувач кафедри (1944-1065)

ОМЕЛЬЧЕНКО Володимир Михайлович (28.08.1920, с. Водотій Житомирської обл. — 23.08.1982, Львів) професор, завідувач кафедри (1966-1982)

ВІЛЬХОВИЙ Василь Федорович (11.03.1918, с. Устивиця Полтавської обл. — 26.05.2000, Львів) професор, завідувач кафедри (1982-1989)

ВІЛЬЧИНСЬКИЙ Михайло Олександрович (11.08.1934, с. Туличів Волинської обл.) професор, завідувач кафедри (1989–1999)

ГРИЦЬКО Ігор Якимович (13.02.1940, с. Лисиничі Львівської обл.) доцент, завідувач кафедри (2000-2012)

МАСНА Зоряна Зеновіївна (13.04.1967, Львів) професор, завідувач кафедри (від 2012)

Використані матеріали:

1. Актуальні проблеми функціональної анатомії судинної системи: матеріали наукової конференції анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, присвяченої 100-річчю від дня народження професора А. П. Любомудрова / під ред. М. А. Нетлюха. – Львів, 1995. – 133 с.
2. Блищак Н. Професор Генрик Кадий: він невтомно дбав про авторитет Львівської вищої медичної школи / Н. Блищак, М. Лесняк // *Alma*
3. Зіменковський Б. С. Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького: 1784—2006 / Б. С. Зіменковський, М. Р. Гжегоцький, О. Д. Луцик. – Львів : Наутілус, 2006. – 390 с.
4. Історія Львівської анатомічної школи / Ю. Я. Кривко, З. З. Масна, Л. Р. Матешук-Вацеба [та ін.]. – Львів, 2011. – 44 с.
5. Кривко Ю. Я. Історія Львівської анатомічної школи / Ю. Я. Кривко, З. З. Масна, Л. Р. Матешук-Вацеба // *Вісник морфології*. – 2011. – Т. 17, № 1. – С. 211-213.
6. Львівський державний медичний університет імені Данила Галицького: рік 2000 / гол. ред. Б. Зіменковський. – Львів : Наутілус, 2000. – 301 с.
7. Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького: довідник–2004 / гол. ред. Б. Зіменковський. – Львів: Наутілус, 2004. – 372 с.
8. Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького : довідник-2009 / гол. ред. Б. Зіменковський. – Львів : Наутілус, 2009. – 409 с.
9. Швець С. Ці стіни зберігають подих історії / С. Швець // *Alma Mater*. – 2012. – Листопад (№ 11). – С. 7-8.